

มจร สุรนารีสาร

MCU SURANAREE JOURNAL

MSJ

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2569) VOL.4 NO.1 (JANUARY - APRIL 2026)

การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

THE IMPLEMENTATION OF SAFETY IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE ARE OFFICE 3

จิรายุ อ้นสูงเนิน, ชุตินา พรหมพุย, ศรุตา ชัยสุวรรณ
Jirayu Onsungnoen, Chutima Prompui, Saruda Chaisuwan

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
Faculty of Education, Vongchavalitkul University, Thailand.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

ISSN : 2985-1106 (Print) ISSN : 3088-1382 (Online)

การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

THE IMPLEMENTATION OF SAFETY IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE ARE OFFICE 3

จिरายู อ้นสูงเนิน¹, ชุตินา พรหมมุ่ย² และ ศรุดา ชัยสุวรรณ³
Jirayu Onsungnoen,¹ Chutima Prompu² and Saruda Chaisuwan³

(Received: March 29, 2025; Revised: April 26, 2026; Accepted: April 30, 2026)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา (2) เปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา และ (3) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 วิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 การศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 127 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.914 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ตอนที่ 2 แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า

1) การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา ด้านมาตรการการป้องกัน การแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน วางมาตรการป้องกันที่เหมาะสม จัดประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลต่อเนื่อง ด้านมาตรการการปลูกฝัง การสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยผ่านกิจกรรมให้ความรู้ การฝึกอบรมและการใช้สื่อเทคโนโลยี รวมถึงส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย และด้านมาตรการการปราบปราม การจัดตั้งคณะทำงานเคลื่อนที่เร็ว กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน เตรียมอุปกรณ์รับมือเหตุฉุกเฉิน ฝึกซ้อมการระงับเหตุและติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, ความปลอดภัยในสถานศึกษา, นครราชสีมา

¹⁻³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล / Faculty of Education, Vongchavalitkul University, Thailand.

Corresponding author, e-mail: jirayu_ons@vu.ac.th, Tel. 064-2419454

Abstract

This objectives of this research were to : (1) study the level of implementation of safety in educational institutions, (2) compare the implementation of safety in educational institutions and (3) study guidelines for promoting Implementation of Safety in educational institutions under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3 according to school safety measures. The research was divided into 2 parts. Part 1 studied of implementation of safety in educational institutions. The sample group used in this research was 127 educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima. The research instrument was a rating scale questionnaire with a reliability value of 0.914. The statistics used in this research were percentage, mean, standard deviation, and t-test. Part 2 studied the approach to promote of implementation of safety in educational institutions. The research instrument was a semi-structured interview, which was analyzed for content and summarized in an essay. The research findings were as follows:

1) The overall implementation of safety in educational institutions under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, were at a high level overall and in each aspect.

2) The comparison of implementation of safety in educational institutions classified by educational institutions size, overall and in each aspect, there were statistically significant differences at the .05 level.

3) The Guidelines for promoting implementation of safety in educational institutions in terms of preventive measures, appointing a safety committee, clearly defining roles and responsibilities, setting appropriate preventive measures, holding regular follow-up meetings and conducting continuous evaluations, in terms of instilling measures, creating safety awareness through knowledge-providing activities, training, and using technology media, including promoting participation in safety operations, and in terms of suppression measures, establishing a mobile working group, clearly defining roles and responsibilities, preparing emergency response equipment, practicing incident suppression, and following up and evaluating to improve efficiency.

Keywords: Implementation, Safety in educational institutions, Nakhon Ratchasima

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน สังคมไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนไทย เด็กและเยาวชนในปัจจุบันต้องเผชิญกับความเสี่ยงหลายด้าน อาทิ การใช้ชีวิตในสังคมที่มีความซับซ้อนจากการเติบโตของเทคโนโลยีและสื่อมวลชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนในด้านต่างๆ เช่น การเสพติดสื่อออนไลน์ การทะเลาะวิวาท การใช้สารเสพติด และปัญหาจากการไม่สามารถรับมือกับสภาวะทางเศรษฐกิจที่ยากจน การถูกทารุณกรรมจากภายในครอบครัวหรือสังคม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อ

ความปลอดภัยในชีวิตและพัฒนาการของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน หนึ่งในปัญหาที่สำคัญคือการขาดแคลนความรู้และทักษะในการรับมือกับภัยคุกคามต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งในด้านพฤติกรรมเสี่ยงหรือความปลอดภัยในสถานศึกษา การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการลดปัญหาความเสี่ยงเหล่านี้โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเสริมสร้างความรู้ด้านความปลอดภัยให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมเด็กและเยาวชน, 2563)

และจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2579 ได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นพลวัตที่ก่อให้เกิดความท้าทายในการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก ทั้งยังเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น ซึ่งภัยในแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561–2580 ด้านที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีวัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัยจากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) กอปรกับนโยบาย Quick Win 7 วาระเร่งด่วน ข้อที่ 1 ความปลอดภัยของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ มองเห็นภัยที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่เกิดขึ้นซ้ำและส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจในหลายปีที่ผ่านมา เช่น ภัยจากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) รวมถึงภัยที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิดา 2019 (COVID - 19) เป็นผลให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และสวัสดิภาพชีวิตของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564: 4) รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ หมายเหตุที่ 12 มุ่งหมายให้ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต กำหนดเป้าหมายพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ให้คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ โดยให้มีการพัฒนา ผู้อยู่ในช่วงวัยการศึกษาระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีทักษะดิจิทัลและมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน และให้พัฒนาสถานศึกษาและสร้างสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัยทั้งในสังคมจริงและสังคมเสมือน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพในโรงเรียน ให้หลีกเลี่ยงยาเสพติด การพนัน และมีแนวปฏิบัติในการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะจากการถูกระงับทำโดยวิธีรุนแรงทั้งทางกาย ทางวาจา และการกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ (สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

นอกจากนี้นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย อบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา สร้างภูมิคุ้มกันผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ให้เข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด รับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ส่งเสริมความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้สังคม เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การป้องกัน ดูแล ช่วยเหลือหรือเยียวยาและแก้ไขปัญหา มีความเป็นเอกภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ มาตรการการป้องกัน มาตรการการปลูกฝังและมาตรการการปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัยให้มากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำอีก เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ในการที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน ตามคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความปลอดภัยในเกิดแก่นักเรียนเป็นสำคัญ เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564: .4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีบทบาทและหน้าที่ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ จากรายงานการสำรวจข้อมูลเพื่อประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาในเขตพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในหลายรูปแบบ เช่น โรคระบาดในมนุษย์ ปัญหาเสพติด การล่อลวง การคุกคาม ทางเพศ การติดเกม การทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก เป็นต้น จึงได้กำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้นด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามกลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ ซึ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง ความปลอดภัยของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดปัญหาการเสี่ยงภัยของผู้เรียนและเตรียมพร้อมผู้เรียนเมื่อต้องเผชิญภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงไม่เพียงแต่ต้องการการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการประเมินปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตของนักเรียนและบุคลากร แต่ยังต้องมีการเสริมสร้างทักษะความรู้และการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะในการป้องกันภัย และรู้จักการปฏิบัติตัวในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้น เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลความปลอดภัยนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา สถานศึกษาจึงต้องดำเนินงานตามคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา พ.ศ.2564 โดยเน้นมาตรการที่เข้มงวดในมาตรการ 3 ป ประกอบด้วย มาตรการการป้องกัน มาตรการการปลูกฝัง และมาตรการการปราบปราม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564: 17)

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันของภัยที่เกิดขึ้นจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม ส่งผลต่อการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ต้องมีการจัดการ ความปลอดภัยแก่ผู้เรียน เพื่อลดอุบัติเหตุ อันตรายและความเสียหายของทรัพย์สิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา

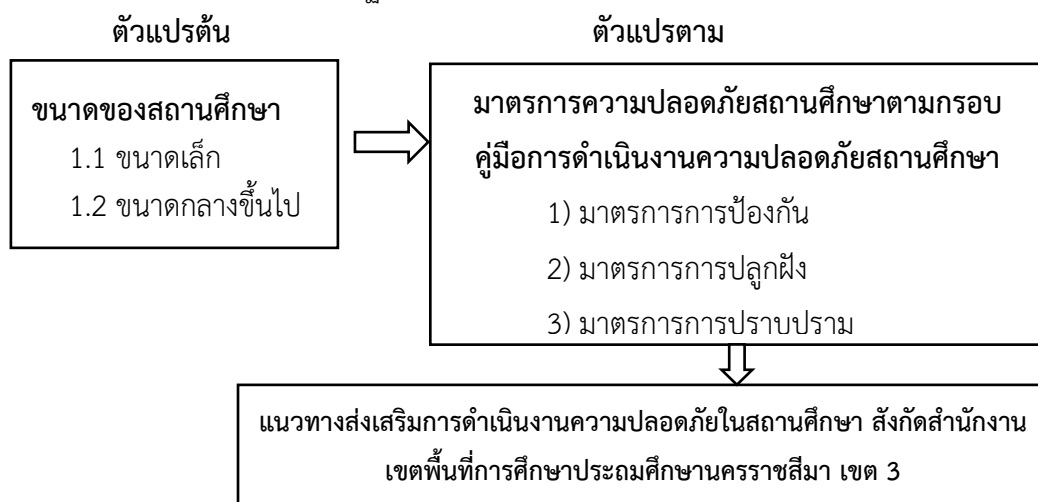
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษาความปลอดภัยในสถานศึกษาไปใช้ วางแผนการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผู้วิจัยทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้แนวทางของมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา ตามกรอบคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2564 (2564: 18) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 การศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 182 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 127 แห่ง กำหนดขนาดของกลุ่ม

ตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan.) ได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยทำการแบ่งสถานศึกษาตามที่ตั้ง ทั้งหมด 4 อำเภอ และทำการสุ่มตามขนาดตามขนาดของสถานศึกษา

1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูรับผิดชอบงานความปลอดภัยในสถานศึกษา 2 คน รวมสถานศึกษาละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 381 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษาประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านมาตรการการป้องกัน 2) ด้านมาตรการการปลูกฝัง และ 3) ด้านมาตรการการปราบปราม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ผลคะแนนตามเกณฑ์ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในการวิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.2 กำหนดขอบข่ายของการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยใช้มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา ตามคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2564 ตามกรอบแนวคิดทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านมาตรการการป้องกัน 2) ด้านมาตรการการปลูกฝัง 3) ด้านมาตรการการปราบปราม

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.5 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามผู้เชี่ยวชาญ

เสนอแนะ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูรับผิดชอบงานความปลอดภัยใน จำนวนสถานศึกษาละ 3 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ,ศรีสะอาด 2561: 209) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.914

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยประสานงานขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 นำแบบสอบถามและ QR-Code พร้อมหนังสือนำส่งไปยังกลุ่มอำนวยการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พร้อมระบุชื่อสถานศึกษาที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 แห่ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูรับผิดชอบงานความปลอดภัยในสถานศึกษา จำนวน 2 คน รวมสถานศึกษาละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 381 คน

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมและตรวจสอบจำนวนของข้อมูลแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแบบสอบถามผ่านทาง QR-Code ของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย และทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการรับแบบสอบถามด้วยตนเองยังสถานศึกษาต่างๆ ทำการตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ได้รับข้อมูลแบบสอบถามกลับมาทั้งหมด 381 ชุดข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลของแต่ละสถานศึกษามาหาค่าเฉลี่ยเป็น 1 หน่วย รวมเป็น 127 สถานศึกษา คิดเป็น 127 หน่วยการคิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ลักษณะพื้นฐาน โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ทั้ง 3 ด้าน การนำผลของผู้ให้ข้อมูลมารวมเป็นหน่วยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2561: 209) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษามาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation ; S.D)

5.4 สถิติทดสอบค่า t-test

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาเสริมสร้างความปลอดภัยที่เป็นเลิศ (The Best Safety Practice) ปีการศึกษา 2566 รางวัลชนะเลิศ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน และครูที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน รวมทั้งรวม 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรการการป้องกัน และ ด้านมาตรการการปราบปราม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}= 4.32$) รองลงมาคือ ด้านมาตรการการปลูกฝัง ($\bar{X}= 4.27$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานความปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านมาตรการการป้องกัน	4.32	0.38	มาก	1
ด้านมาตรการการปลูกฝัง	4.27	0.33	มาก	3
ด้านมาตรการการปราบปราม	4.32	0.38	มาก	1
รวม	4.30	0.29	มาก	

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางขึ้นไป มีการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การดำเนินงานความปลอดภัย ในสถานศึกษา	ขนาดเล็ก (n=67)		ขนาดกลางขึ้นไป (n=60)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านมาตรการการป้องกัน	4.17	0.36	4.49	0.34	4.943*	.000
ด้านมาตรการการปลูกฝัง	4.20	0.32	4.33	0.33	2.204*	.029
ด้านมาตรการการปราบปราม	4.20	0.37	4.45	0.36	3.852*	.000
ภาพรวม	4.24	0.27	4.38	0.29	2.897*	.004

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่องการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 นำมาอภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรการการป้องกัน และ ด้านมาตรการการปราบปราม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนด้านมาตรการการปลูกฝัง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ ในการป้องกันอุบัติเหตุและการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน อย่างไรก็ตาม ด้านมาตรการการปลูกฝังที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สะท้อนถึงความจำเป็นในการเพิ่มความเข้มข้นในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยให้แก่ทุกฝ่ายในสถานศึกษา เช่น การเสริมสร้างความรู้และความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยให้กับนักเรียน ครู และผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสามารถป้องกันเหตุการณ์อันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2564: 28-40) และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565: 13) ที่ให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะตระหนักดีว่าหากสถานศึกษาไม่มีความปลอดภัยแล้วจะไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพให้แก่ผู้เรียนได้ และยังส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของไทย ทั้งนี้ในการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จจะต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมดูแลและทำงานร่วมกัน เพื่อหวังว่าผลลัพธ์จะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี ตลอดจนความร่วมมืออื่นๆ เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษศิริรินทร์ สร้อยแห และ สมัคร ไวยขุนทด (2567) ได้ศึกษาการดำเนินงานด้านสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การดำเนินงานด้านสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมและในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รชตภรณ์ ชัยประภาและสายฝน แสนใจพรพรม (2563) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการความปลอดภัย มีการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ มาตรการป้องกัน รองลงมา คือ มาตรการปราบปราม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมาตรการการปลูกฝัง ตามลำดับ

2. การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมาตรการการป้องกัน ด้านมาตรการการปลูกฝัง และ ด้านมาตรการการปราบปราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาขนาดกลางขึ้นไปมีการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งมิงประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์ความปลอดภัยต่างๆ เช่น กล้องวงจรปิด ระบบสัญญาณเตือนภัย อุปกรณ์ดับเพลิง หรืออุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้สถานศึกษาขนาดกลางสามารถจัดทำระบบความปลอดภัยที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก สะท้อนให้เห็นว่า การมีงบประมาณที่เพียงพอมีความสำคัญในการพัฒนามาตรการการป้องกันและการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา ดังนั้น การสนับสนุนงบประมาณสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาเหล่านี้ มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกอร อุ่นสถานนท์ (2566) ได้ศึกษาการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาด ต่างกัน มีการบริหารด้านความปลอดภัยแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และรายด้านทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชีรา ใจหวังและจันทร์ศรี ภูติอริยวัฒน์ (2561) ได้ ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมาธรณ์ โพธิ์สกุล หอมและประภาวรรณ ตระกูลเกษมสุข (2567) การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการ จัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน

3.แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา พบว่า

3.1 ด้านมาตรการการป้องกัน 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย: สถานศึกษาควร แต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยที่มีความหลากหลายจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานด้านความ ปลอดภัยสามารถครอบคลุมและมีประสิทธิภาพทุกด้าน การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนจะช่วยสร้างการรับรู้ และการตอบสนองที่รวดเร็วเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน 2) การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย: การ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจนจะช่วยให้ทุกคนในสถานศึกษาทราบถึงความรับผิดชอบ ของตนเองในการดูแลความปลอดภัย การแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนจะทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ 3) การกำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสม: การจัดตั้งมาตรการป้องกันที่เหมาะสมกับ ลักษณะของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การติดตั้งอุปกรณ์ความปลอดภัย หรือการฝึกอบรมให้กับบุคลากร ในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การจัดประชุม ประจำเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน: การจัดประชุมประจำจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถประเมินผลการ ดำเนินงานด้านความปลอดภัยได้อย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงมาตรการที่จำเป็นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นในขณะนั้น 5) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง: การติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถ ตอบสนองต่อความเสี่ยงใหม่ ๆ และให้แน่ใจว่ามาตรการต่าง ๆ ยังคงมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ด้านมาตรการการปลูกฝัง 1) การสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัย: การสร้างจิตสำนึก ด้านความปลอดภัยให้แก่นักเรียน ครู และผู้ปกครองเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา การสร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการป้องกันเหตุการณ์ไม่ปลอดภัยได้ดียิ่งขึ้น 2) การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับ ความปลอดภัย: การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอบรมหรือการเสวนาเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา จะช่วยเพิ่มความรู้และทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันเหตุการณ์ไม่ปลอดภัยใน สถานศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง 3) การจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ: การฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ เช่น การ ปฐมพยาบาลเบื้องต้น การจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือการใช้เครื่องมือความปลอดภัย เช่น ถังดับเพลิง หรืออุปกรณ์ตรวจจับสนาม จะช่วยให้บุคลากรในสถานศึกษามีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้ อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความปลอดภัย: การให้นักเรียนมีส่วน ร่วมในการทำกิจกรรมด้านความปลอดภัย จะช่วยให้พวกเขามีทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการรับมือกับ

สถานการณ์ไม่ปลอดภัย รวมถึงเสริมสร้างความรับผิดชอบและความตระหนักรู้ในการปฏิบัติตนในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น 5) การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเผยแพร่ข้อมูลความปลอดภัย: การใช้สื่อและเทคโนโลยี เช่น สื่อออนไลน์ หรือแอปพลิเคชัน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยจะทำให้ข้อมูลสามารถเข้าถึงได้รวดเร็วและครอบคลุมทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู หรือผู้ปกครอง โดยเฉพาะในยุคที่การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญ

3.3 ด้านมาตรการการปราบปราม 1) การจัดตั้งคณะทำงานเคลื่อนที่เร็วสำหรับการระงับเหตุไม่ปลอดภัย: การจัดตั้งคณะทำงานที่มีความสามารถในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินได้ทันทีเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการมีทีมงานที่พร้อมจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดการกับสถานการณ์ไม่ปลอดภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 2) การกำหนดหน้าที่และบทบาทของคณะทำงานให้ชัดเจน: การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของคณะทำงานเคลื่อนที่เร็วอย่างชัดเจนจะช่วยให้ทุกคนในทีมทราบถึงภารกิจที่ต้องทำ และสามารถดำเนินการได้อย่างมีระเบียบและรวดเร็วในขณะที่เกิดเหตุการณ์ 3) การจัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการตอบสนองเหตุการณ์ฉุกเฉิน: การมีอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เครื่องมือดับเพลิง อุปกรณ์ปฐมพยาบาล หรืออุปกรณ์สื่อสารสำหรับการประสานงาน จะช่วยให้การตอบสนองในกรณีฉุกเฉินเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 4) การฝึกซ้อมการระงับเหตุไม่ปลอดภัยให้กับคณะทำงานและบุคลากรในสถานศึกษา: การฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอจะเพิ่มความพร้อมของคณะทำงานและบุคลากรในสถานศึกษาในการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินได้ดีขึ้น ทั้งนี้การฝึกซ้อมจำเป็นต้องมีการจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจขั้นตอนและปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะทำงานเคลื่อนที่เร็ว: การติดตามและประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น การประเมินผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะช่วยให้เห็นจุดที่สามารถปรับปรุงได้ และทำให้การตอบสนองในอนาคตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564: 1) ที่ให้ความสำคัญของความปลอดภัยในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนผ่านการสร้างระบบข้อมูลที่สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การฝึกซ้อมและจำลองสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับครูและนักเรียนในการรับมือกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริง อีกทั้งการสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความตระหนักรู้และการสนับสนุนในด้านงบประมาณและอุปกรณ์ความปลอดภัย การอบรมบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการป้องกันและจัดการเหตุการณ์ต่างๆ รวมถึงการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย เช่น อุปกรณ์ดับเพลิง และชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้นก็มีความสำคัญในการเพิ่มความมั่นใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยยกระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมปนาท นาคบัว (2565) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญตระหนักของความปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ โดยการมีการประชุมวางแผนแนวทางป้องกัน แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง และสำรวจสภาพอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมในใช้งาน จัดทำคู่มือการใช้งาน บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์และประสานความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในอุบัติเหตุและอุบัติเหตุที่จะเกิดในระบบเครือข่าย และครูผู้รับผิดชอบงานควรจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการสร้างองค์ความรู้ความปลอดภัย และจัดกิจกรรมโครงการเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติเหตุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี ศรีกรร (2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต พบว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สถานศึกษาควร

ติดตั้งวงจรปิดในพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดเหตุการณ์การใช้ระบบแจ้งเตือนฉุกเฉินผ่านมือถือหรือเทคโนโลยีอื่นๆ เพื่อการแจ้งเตือนและตอบสนองได้อย่างรวดเร็ว จัดกิจกรรมฝึกซ้อมอพยพในกรณีอุทกภัยหรือเหตุการณ์อาชญากรรม ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียนเรื่องความปลอดภัยผ่านกิจกรรมหรือการเรียนการสอน และสร้างเครือข่ายการป้องกันความปลอดภัยระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาอุปกรณ์ความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด อุปกรณ์ดับเพลิง หรือการจัดซื้อเทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อให้สามารถดำเนินงานด้านความปลอดภัยได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานและการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้สามารถตรวจสอบความสำเร็จของมาตรการที่นำไปใช้ และปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

1.3 สถานศึกษาควรกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษา สถานที่ และทรัพยากรที่มีอยู่ การประเมินสถานการณ์และการปรับปรุงมาตรการให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

2.2 ควรมีการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม

2.3 ควรมีการศึกษาดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และเปรียบเทียบกับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ ในจังหวัดเดียวกัน เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาพัฒนาการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร อุณสถานนท์(2567). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ 10(2).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). คู่มือการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัมปนาท นาคบัว (2565). การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1.(การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เกษศิริพันธ์ สร้อยแหและสมศรี ไวยขุนทด (2567). การดำเนินงานด้านสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วารสารวิทยาการวิจัยและวิชาการ 4(5).

- บุญชม ศรีสะอาด. (2561). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราตรี ศรีกลด (2566). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. (2567). แผนยุทธศาสตร์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.nesdc.go.th>.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for research activities Educational and Psychological Measurement. 30 (3), 608.